

Bilag 2.

Til

Finansministeriet.

Ved Loven om Ejendomsskyld af 15. Maj 1903 ophævedes de paa faste Ejendomme hvilende direkte Skatter til Staten af Gammelskat, Land- og Ligningsskat, samt Bygningsafgiften. I Stedet herfor indførtes en Ejendomsskyld. Hensigten hermed var navnlig at lette Besiddere af Landejendomme for en Del af de disse Ejendomme paahvilende direkte Skatter til Staten og at opnaa en mere ligelig Fordeling af Skattebyrden paa de faste Ejendomme end den hidtil gældende. Virkningerne af Loven var ogsaa en betydelig Formindskelse af de direkte Skatter til Staten af Landejendommene i hele Landet med Undtagelse af Bornholm. For de bornholmske Landejendommers Vedkommende vare Følgerne af Loven derimod en forøget Skattebyrde, i Stedet for en Lettelse af samme. Dette havde sin Grund i, at den væsentligste Del af Skatterne og Afgifterne til Statskassen af de bornholmske Landejendomme var den saakaldte Landgilde eller Jordebogsafgift samt Arvefæsteafgiften af Statens bortarvefæstede Udmarksjorder, hvorimod Gammelskatten og Land- og Ligningsskatten vare lavere for de bornholmske Landejendomme end for Landejendommene i det øvrige Land.

For at raade Bod paa den anførte Uretfærdighed imod Bornholm blev det ved Lov Nr. 46 af 29. Marts 1904 fastsat, at den Ejendomme paa Bornholm i Henhold til Jordebogen af 16. Juli 1696 paahvilende Afgift til Staten vilde være at *nedsætte med en Tredjedel*. Resten af Afgiften omsattes derhos for Naturalydelsernes Vedkommende til Penge efter Kapiteltaksten, og ved Lovens § 2 indførtes en lempelig Afløsningsmaade af den Kapital, hvortil de tilbageværende to Tredjedele af Afgiften ansattes. Denne Lov fandt imidlertid kun Anvendelse paa de egentlige Bøndergaarde (Proprietærgaarde, Selvejergaarde og Vornedegaarde) og de fra samme udstykkede Parceller. Den kom derimod ikke Besidderne af Statens bortarvefæstede Udmarksjorder til Gode. Følgen heraf er, at Gaardmandsstanden fik en ikke ubetydelig Lettelse i Skattebyrden til Staten, hvorimod den største Part af Husmændene ingen Lettelse opnaaede. At dette indeholder en Ubillighed kan vel ikke bestrides. Det ubillige i Forholdet forøges imidlertid ved, at Loven om Ejendomsskyld medfører, at Husmændene paa Statens bortarvefæstede Udmarksjorder, hvis Ejendomme have en skattepligtig Værdi af nogle faa Tusind Kroner, i Tiden ville komme til at svare mere i Ejendomsskyld af deres Ejendomme til Staten end det Beløb, som de hidtil have udredet af samme i Hartkornsskatter til Staten. I Henhold til Lovens § 7 næstsidste Stykke indtræder denne Følge ganske vist først fra 1. Juli 1929 for de Ejendommers Vedkommende, som ikke forinden udstykkes. Vil en Husmand paa Statens bortarvefæstede Udmarksjorder derimod afstaa blot et lille Areal til en anden Mand, og Ejendommen som Følge deraf skal udstykkes, indtræder imidlertid straks den fulde Ejendomsskyld.

Ubilligheden bliver endnu mere fremtrædende, naar Hensyn tages til, at en Del af Statens bortarvefæstede Udmarksjorder, de saakaldte tillagte Jorder, ere paalagte en aldeles urimelig høj Arvefæsteafgift. Herom vidner det store Antal Andragender, der ere blevne indgivne til Finansministeriet og Rigsdagen om dette Forhold. I Følge en af Finansministeriet udarbejdet Redegørelse om Arvefæsteafgiften af Bornholm, dateret Februar 1905, blev det første af disse Andragender, nemlig et Andragende, som samtlige Husmænd i Pedersker Sogn indgave i Aaret 1854, under Henvisning til, at der forelaa aldeles frivillige Overenskomster, afslaaet uden videre Motivering, jfr. Redegørelsen Side 11. Det fremgaar imidlertid af Redegørelsen, at Overenskomsterne ingenlunde ere indgaaede frivilligt,